

იოსებ სიბოშვილი

მისი უდიდებულესობა
ქართული ღვინო
(მოთხრობები)

თბილისი
2009 წელი

ქართველი კაცი ღვინის გარეშე წარმოუდგენელია, ისე როგორც ღვინო - ქართველი კაცის გარეშე. ამის ნათელი დადასტურებაა ის, რომ საუკუნეების მანძილზე ქართველმა 500-ზე მეტი ვაზის ჯიში გამოიყვანა.

იოსებ სიბოშვილის მოთხრობებში განვითარებული მოვლენები კიდევ ერთხელ შეგვახსენებს, რომ ღვინო ჭირშიც და ლხინშიც “ახარებს გულსა კაცისასა”.

ISBN 978-9941-0-1887-9

© იოსებ სიბოშვილი 2009

მისი უდიდებულესობა ქართული ღვინო

საქართველოში უკანასკნელ საუკუნეთა მიჯნაზე განვითარებულმა მოვლენებმა ბევრი რამ შეცვალა საზოგადოებრივ უთრთიერთობებში. ერთ დროს ჩაკეტილი ქვეყანა, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ორგანიზაციებისათვის, საქმიანი მოღვაწეობის ასპარეზად გადაიქცა. უცხოეთის უამრავმა ფირმამ თუ კავშირმა გახსნა ოფისები (ერთ დროს კანტორას რომ ეძახდნენ) თბილისსა და რეგიონებში. ასე რომ ყველა ფუსფუსებდა, ხელს აფათურებდა, ქვეყანა კი თავის განვითარებით ვერ დაიკვეხნიდა. რას იზამ, როგორც იტყვიან ყველაფერს დრო სჭირდებაო. ადამიანები კი, ამოების ბადეში გახლართულები, დროის აჩქარებულ სუნთქვას ვერ ვგრძნობთ და როდესაც მას ჩაუკვირდებით, მაშინდა ვხვდებით თუ რა ფუჭად გაგვივლია, ისედაც მოკლე, წუთისოფლის გზა. თუმცა მოსაგონარი კი ბევრი გვრჩება. ამოებისკენ სწრაფვამ დააკავშირა ერთმანეთს საქართველოს და საფრანგეთის ორი არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელთაც უნდა შეესწავლათ საქართველოში გაგრძელებული ვაზის ჯიშები, მათი წარმომავლობა და რაც მთავარია ის, თუ ქართველები რამდენად სწრაფად და მსოფლიოში აპრობირებული წესების შესაბამისად აყენებდნენ ღვინოს.

სასაცილოა არა? სიდრის სმით კუჭდათხელებულებმა და უმზეობით ჭორფლგადაპენტილმა ფრანგებმა ჩვენ, ღვინის გამომგონებლებს, უნდა შეგვიმოწმონ რამდენად სწორედ ვაყენებთ ამ, უფლისაგან ბოძებულ სითხეს. მაგრამ რას იზამ ისტორია და ტრადიციები სხვა არის, ხოლო საქმე სხვა. ქართველებმაც არ დააყოვნეს და თავისი ფრანგი პარტნიორები ჩამოსვლისთანავე ეროვნულ მუზეუმში “გააქანეს” და მელანში აღმოჩენილი ათასწლეულების წინ ჩამოსხმული ღვინის ღმერთის ქანდაკება აჩვენეს. ფრანგებმა ღვინის ღმერთის გაშლილი ხელები და სასმისი რომ დაინახეს, აღფრთოვანებულებს აღმოხდათ “აუფფ...”, ხოლო წელს ქვევით რომ დახედეს ქანდაკებას, მცირე პაუზის შემდეგ ამოიგმინეს – “ეუფფ...” მაგრამ მაშინვე დაწყნარდნენ, რადგან ქართველი პარტნიორებისათვის გადმორიცხული გრანტები გაახსენდათ და თავის თავს შთააგონეს უფრო სერიოზულები ყოფილიყვნენ.

ერთობლივი საქმიანობის ორი კვირის თავზე, გადაწყდა, რომ დაეთვალაიერებინათ მეღვინეობის ძირითადი რეგიონი – კახეთი.

ნოდარ ბაწელაშვილი რომელიც ქართული არასამთავრობო ორგანიზაციის ერთ-ერთი თანამშრომელი გახლდათ, წარმოშობით კახელი იყო და დღესაც შენარჩუნებული ჰქონდა მამა-პაპის ადგილ-მამული სოფ. იბლიანში, რომელიც კავკასიონის ფერდობის ძირში იყო გაშლილი. სოფელი თავისი არსებობის მრავალ საუკუნეს ითვლიდა. იბლიანელების დამარცხებას მტერი ვერ ახერხებდა, რადგან სოფლელებს კავკასიონის ქედში გამოთხრილი ჰქონდათ გვირაბები. გაუვალ ტყეებში შენიღბულ სამალავების აღმოჩენა ერთობ რთული საქმე იყო და ამიტომ მომხდელი, მხოლოდ სოფელში დარჩენილ ქონებას თუ მოიალაფებდა და უკან ბრუნდებოდა. ხოლო იბლიანელებს გვირაბებში ჰყავდაც ხალხიც და ფრინველ-საქონელიც. ქვევრებით საესე იყო იქაურობა. ღვინო და წყალი არ აკლდათ და შეეძლოთ ხანგრძლივი დროის განმავლობაში ყოფილიყვნენ სამალავში. ერთი ეგ არის, რომ მზის სინათლე ენატრებოდათ. დღეს კი ამ გვირაბების ფუნქცია ღვინის შენახვა იყო. შიგნით მოწყობილი მარნების ხილვას არაფერი სჯობდა. ერთმანეთის მიყოლებით ჩამწკრივებულ ქვევრებსა და კასრებში მრავალწლიანი უნიკალური ქართული ღვინოები ინახებოდა. გვირაბების შესასვლელში ღია ცის ქვეშ, უღრან ტყეში, წყაროების გარემოცვაში ჩადგმულ სახელდახელო ქოხებში დავანებულ სიმყუდროვეს საუკუნეების სიღრმეში გადააჰყავდა ადამიანი, ავიწყებდა მსოფლიო ცივილიზაციის ხმაურიან ატმოსფეროს და თითქოს დრო ჩერდებოდა, რომელიც არც წარსულს და არც აწმყოს არ ემორჩილებოდა. ის, იმქვეყნიური იდილიის მსგავსი რამ გახლდათ, რაც მარადისობის შეგრძნებას აღვივებდა ღმერთის მიერ ნაბოძებ სულში. თვალს მოავლებდი ქოხში კედლის განაპირას მდგომ დიდ ტახტს, მის გვერდზე მიდგმულ აკნებს, შუა ცეცხლს, ათასნაირ საოჯახო ნივთს და მიხვდებოდი, რომ ქართველი ჭეშმარიტად ღმერთის მიერ შექმნილი მხენელ-მთესველი იყო, რომელსაც უფაღმა თავისი საქმის განსახორციელებლად ეს სამოთხე უბოძა.

ფრანგები მათ წინ გადაშლილ საოცრებას გაფართოებული თვალებით შესცქეროდნენ და მხოლოდ ფოტოაპარატების წამიერი ნათება თუ არღვევდა ირგვლივ დავანებულ მყუდროებას.

საოცრებათა სამყაროში ჩამოწოლილი სიწყნარე და ძველ საქართველოში “მოგზაურობა” კარის ჭრიალმა დაარღვია. ქოხში ლოყებდაჟღაჟა, უღვაშებჩამოშვებული და გვერდზე ქუდახურული გაღიმებული ახალგაზრდა კაცი გამოჩნდა, პირდაპირ ნოდარ ბაწელაშვილისკენ გასწია და თან ხმამაღლა დაიწყო საუბარი:

– ნოღაარ! კაცო კარდონია თუ პარდონია, ამათა ჩემგანა გადაეცი, არ მოგშიველაათ? ეგე, ის თამადაც მოგეყვანე გაღმა უბნიდანა შე რო მითხარი. არ დავსხდევეთ?

– ჰო, ჰო ზაქრო, ეხლავე მოვალთ ძმალ.

ზაქრომ სტუმრებისკენ გაიხედა, ქუდი მოიხადა და დაგვიანებული ბოდიში რომ მოეხადა, პირი ბოლომდე გააღო, თვალები გადმოკარკლა, ისედაც ღაქლაჟა სახე უფრო გაუწითლდა, თავი დაიქნია და კარებში გაუჩინარდა.

ნოდარი სტუმრებს მიუახლოვდა და აცნობა, რომ მასპინძლები მათ სადილზე ეპატიუებოდნენ. მუცელდმერთა ფრანგებში ამ ცნობამ დიდი გამოფხიზლება და ჟრიაშიული გამოიწვია და ყველანი გაიკრიბნენ ქოხიდან.

ქართული სუფრა იქვე გვირაბის ახლოს მდებარე ძველ მარანში იყო გაშლილი. ტყეში გვიანი გაზაფხულის სურნელი ტრიალებდა. მარანთან მოჩუხჩუხე წყარო მასთან მისულ ადამიანს თითქოს ესაუბრებოდა და მის მობრძანებას ღოცავდა. ერთ–ერთი ფრანგს გაოცებისაგან წამოსცდა:

– აქ ყველაფერი გელაპარაკება სულიერი თუ უსულო, თან ისეთ ენაზე, რომ ის ყველა ადამიანისთვის გასაგებია.

ნოდარმა მყისვე გადაუთარგმნა მასპინძლებს ფრანგის ნათქვამი.

– მაგაი უთხარი, რქაწითელ დაელაპარაკოი და მერე იქნება მთვარეზე მოუნდვი...

– გაჩუმდი! – აღარ დაამთავრებინა ზაქროს ვანომ, – იქნება იცის ქართული და სირცხვილი უნდა ვჭამოთ?

ამ დროს ნოდარს ფრანგების არასამთავრობო ორგანიზაციის ხელმძღვანელი ჟაკ მატეიე მიუახლოვდა, ხელი მოკიდა და განმარტოვდნენ.

– მისიე ნოდარ, თქვენ კარგად მოგეხსენებათ ჩვენი საქართველოში ჩამოსვლის მიზანი, რაზეც უკვე ერთობლივად ვმუშაობთ კიდევ.

– მე მგონი პრობლემები არ გვაქვს ბატონო ჟაკ, – გააკვირვებულმა შეაგება სიტყვა ნოდარმა.

– არა, არავითარი, – გაელიმა ფრანგს, – მე, უბრალოდ თქვენ დაგიმალეთ ჩვენი პროექტის ერთი მუხლი, რაზეც პირველ რიგში ბოდიშს გიხდით, თუმცა ეს საერთო საქმეზე ზეგავლენას არ ახდენს, მაგრამ თქვენ უნდა იცოდეთ.

– გისმენთ. – მოიკრიბა ყურადღება ნოდარმა.

– როდესაც ჩვენ ქართველებთან თანამშრომლობა გადავწყვიტეთ... – მცირე ხნით შეწყვიტა საუბარი ჟაკმა და გაიღიმა, – არც ვიცი დამიჯერებთ თუ არა...

– განაგრძეთ მისიე, – შეაშველა სიტყვა ნოდარმა.

– ერთი სიტყვით, – ემოციურ ფონზე გააგრძელა საუბარი ფრანგმა, – მე აქ წამოსვლამდე სიზმარი ვნახე. გამომეცხადა შავ ანაფორაში ჩაცმული კაცი, აი თქვენი სასულიერო პირის მსგავსი და მითხრა, რომ მე ჩემს სამშობლოში მოვიდი, რომ ჩემი წინაპრები, ქრისტემდე მეექვსე საუკუნეში აყრილან კავკასიიდან, კერძოდ იბერიიდან და დასახლებულან ჯერ კიდევ ადამიანის მიერ აუთვისებელ ევროპაში, კერძოდ ახლანდელი გერმანიის შვაბიის მხარეში, სადაც მაღალ დონეზე განუვითარებიათ მევენახეობა. ხოლო ჩემი წინაპარი შუა საუკუნეებში გადასახლებულა საფრანგეთში და იქ გაუშენებია ვენახი.

– საინტერესოა, – გაეღიმა ნოდარს, – ესე იგი თქვენ ქართველი ხართ?

– დიახ, ასეა, – დაბნეული საუბრობდა მაციე, – მაგრამ საინტერესო რა არის იცით, ჩემი პაპა მიყვებოდა, რომ მასთან მეცხრამეტე საუკუნის, თუ არ ვცდები 90–იან წლებში, საქართველოდან ჩასულან შვაბები და თავიანთი თავადისთვის წაუღიათ წითელი ყურძნის ნერგები. ეს საუკეთესო ჯიშის ყურძენია და მისგან საქართველოში მიუღიათ შესანიშნავი წითელი ღვინო. ასე რომ ჩემს გვარს დღეს უკვე საკუთარ თანამემამულეებთან მეორე შეხვედრა აქვს. მაგრამ მარტო ამაში არ არის საქმე, – განაგრძო ჟაკმა, – მე ისევ მინდა სიზმარს დავუბრუნდე. იმ ბერმა მთავარი რაც მითხრა, ის არ მითქვამს. როდესაც ჩახვალ საქართველოში და მიგიწვევენ სუფრასთან, აუცილებლად ჩაიწერე თამაღის სადღეგრძელოები და შემდეგ გადაათარგმნიეო.

– არ არის პრობლემა, – აფორიაქდა მასპინძელი, – ახლავე მოვატანინებ ჩამწერს...

– არა, არა, დაწინარდი მისიე. – გააჩერა ჟაკმა ნოდარი, – მომისმინე, დავამთავრებ საუბარს. რაც შეეხება ტექნიკურ მხარეს, ის უკვე მომზადებული მაქვს და მინდა მხოლოდ თქვენ იცოდეთ, კონსპირაციულად ვაპირებ ჩაწერას, რომ ზედმეტი დისკომფორტი თავიდან ავაცილო ყველას. თან მინდა რომ ხელოვნური არ გამოვიდეს და რეალობასთან ახლოს იყოს. მთავარი მათქმევინე კავკასიელი, – გაცხარდა გენით კიდევ ერთი ქართველი, – ნუ ჩქარობ. ერთმა მითხრა, რომ, ღმერთმა ქართველ კაცს ორი რამის წარმოების უფლება მისცა. ეს არის რკინა და ღვინო. რკინასავით მედგარი რომ არის ქართველი იმიტომ გაუძლო ისტორიის ქარტეხილს, ხოლო ღვინო კი უფლის სისხლია, რომლითაც ძლიერდება ღვთის რჩეული ადამიანი და მუდამ ადიდება ღმერთსო.

ქართული სუფრა წმიდა წირვის გაგრძელებააო, დაუგდე თამადის სიტყვებს ყური და მიხედები, რომ იგი ღმერთს ესაუბრება. თამადა აუცილებლად ნაზიარები უნდა იყოს ქრისტეს სისხლსა და ხორცთან, სხვანაირად ის ვერ გადმოსცემს იმას, რასაც უფალი ეუბნება მასო.

– ეს ნამდვილად ვიცი, რომ ჩვენი თამადა უფლის სისხლსა და ხორცს უკვე რამდენიმე წელია რაც სისტემატურად ეზიარება და სადღეგრძელოებიც კარგი გამოსდის, – ამაყად თქვა ნოდარმა, – თუმცა როგორც ჩვენთან იტყვიან “გაგონილს ნანახი სჯობიაო”.

შემდეგ ჟაკი დანარჩენ სტუმრებთან ერთად მიიპატიუა ქართულ სუფრასთან. ფრანგმა კიდევ ერთხელ გააჩერა ნოდარი და სთხოვა:

– ჩაწერაზე არავისთან... ძალიან გთხოვ.

ნოდარმა თანხმობის ნიშნად ხელი ჩამოართვა და ყველას, სტუმარ–მასპინძელს სთხოვა მაგიდას შემოსხდომოდნენ.

სუფრა სანაქებო იყო. ქართულთან ერთად, ცოტა ევროპულიც. შეიძლება ითქვას მასპინძლებს გადაუჭარბებიათ კიდევ და ქართულ სასმელებთან ერთად ფრანგული, ესპანური და გერმანული ღვინოებიც იდგა სუფრაზე, შოტლანდიური ვისკიცი. ერთი სიტყვით სხვადასვა ზომის ბოთლებით და სართულებად დალაგებული საჭმელებით იყო სავსე სუფრა.

თამადაც გამოჩნდა. ჩვეულებრივი ქართული ჯიშისა და მოდემისა, მომდიმარი სახით. გიორგი ავალიშვილი ამ მხარის შვილი გახლდათ. უადრესად წესიერი და პატიოსანი ოჯახის შვილი, მყარი საუნივერსიტეტო განათლებით. მრავალი წიგნისა და პუბლიკაციის ავტორი და რაც მთავარია მართმადიდებელი ქრისტიანი. მან ჩვეულებისამებრ ხელი ჩამოართვა ყველას – სტუმარს – მასპინძელს და სუფრასთან მიიწვია. ვინაიდან სადილს სასულიერო პირი არ ესწრებოდა, გიორგიმ სანთელი აანთო, წაიკითხა ლოცვები, ჯვარი გადასახა სუფრას და სთხოვა თანამეინახეებს გაეტეხათ პური.

მცირეოდენი დანაყრების შემდეგ, თამადამ თვალით ანიშნა გვერდზე მჯდომ კოტე სუჯაშვილს, რომ ჭიქები შეეგსო. როდესაც კოტემ ღვინის ბოთლის გახსნა დაიწყო, გიორგიმ გადაულაპარაკა:

– კი მაგრამ ჩვენი ქვევრის რქაწითელი არ მოიტანეს?

– არაო, რა ვიცი, უხერხულია სტუმრებს არ ეწყინოს, მაინც გაუფილტრავიაო, – ლაპარაკობდა კოტე და თან ბოთლს ხსნიდა.

– მიიცა, მიიცა, – გააჩერა გიორგიმ და ნოდარს გადაულაპარაკა, – ამ გაფილტრულ ღვინით აპირებ ამ ხალხის პატივისცემას.

ესენი ჩვენი ეროვნულის გასასინჯად მოვიდნენ აქ. ეს ღვინო თბილისშიც თავზესაყრელი აქვთ.

ნოდარს ხმა არ ამოუღია, მიხვდა რომ შეცდა. ზაქროს ანიშნა ღვინო მოეტანა. გახარებული ზაქრო მაშინვე გაიქცა მარანში, ათ ვედრიანი ქვევრი ჰქონდა მიზანში ამოღებული. უცბათ მოხდა პირი, ორშიმოთი თიხის დოქებში ჩაასხა და მიარბენინა სუფრასთან.

– აი, ეგრე რა შე მამაცხონებულო. – სახე გაუნათდა გიორგის. ჭიქა შეივსო, ფეხზე ადგა და მიმართა სუფრის წვერებს, – ღრმად პატივცემულო საზოგადოებავ, სტუმრებო და მასპინძლებო, ქალბატონებო და ბატონებო, უფალმა კიდევ ერთი ლამაზი დღე გვაჩუქა ამ წუთისოფელში. ის ყოველთვის ჩვენთვის ზრუნავს და ჩვენგანაც იმასვე ელის, რომ კაცი, რომელიც მან შექმნა თავის ხატად, თავისი ამქვეყნიური ცხოვრებით მიემსგავსოს უფალს. სამწუხაროდ ეს ასე არ არის და ამიტომაც წმიდა იოანე ოქროპირი ჯერ კიდევ როდის ბრძანებდა: “ ადამიანო... შენი სიყვარულით გადმოვიდა ღმერთი ციდან... უფალს აფურთხეს, მან კი თავისი წმინდა ნერწყვით დაბადებიდან ბრმას თვალი აუხილა; ხელი გაარტყეს, მან კი გამხმარი ხელი აღუდგინა; ებრაელებმა დევნეს იგი, მან კი დევნა მათი ცოდვები; ჯვარზე მოკლეს, როგორც ავაზაკი, მან კი მოკლა სიკვდილი მათი; ტყვეობაში, უდაბნოში მყოფთ, მშვიერ მწყურვალთ მანანა უწვიმა, მან კი წყალი ითხოვა და ნაღველი ასვეს; ზღვა განუპო ებრაელებს და გამოიყვანა, ამის სანაცვლოდ ლახვრით გვერდი გაუპეს.” თავის საქმეში გაწაფულებმაც ვერ ივარგეს და როგორც ილია მართალი ბრძანებდა: “თითქმის დავით წინასწარმეტყველის სიმაღლემდე ასულმა ქართველმა პოეტმა” დავით გურამიშვილმა სწორად თქვა: “ასეთი კარგი საჩინო, რა ცუდად მიგიჩნიესო, ოცდაათ ვერცხლად გაგყიდეს, ისიც განაბნიესო.” დიდება უფალს! მე მინდა გთხოვოთ ყველას – დიდსა და პატარას, ქულოსან–მანდილოსანს, ავღკეთ ფეხზე და მივირთვათ უფლის სადიდებელი.

თამადამ მიირთვა სასმისით ღვინო და დაჯდა. ფეხზე მდგარი უკ მატიე თარჯიმანს ყურადღებით უსმენდა. მერე კი აღფრთოვანებული შემოტრიალდა თამადისკენ, ჭიქა მალლა ასწია და დასტურის ნიშნად ქვევრის რქაწითელით სავსე სასმისი ბოლომდე ჩამოცალა. უცებ შეჩერდა, ტუჩები რამდენჯერმე აამოძრავა, თითქოს დააგემოვნა ღვინო და ნოდარს ჰკითხა:

– ეს რა ღვინოა?

– ეს ის ღვინოა, – უთხრა ნოდარმა, – რომელსაც ჩვენი წინაპრები და ჩვენც ტრადიციული წესით ვაყენებთ ქვევრში, ანუ ტანინებიანი–გაუფილტრავი.

– რა დიდებული ღვინოა, – თქვა უკმა, – აი ეს ღვინო უნდა გაიტანო მსოფლიო ბაზარზე. რატომ არ გაგაქვთ?

– არატრანსპორტაბელურია მისიე, უპასუხა ნოდარმა, – ტრანსპორტირებისას ფერს და გემოს იცვლის, ჩვენ ამას ღვინოს გადაბრუნებას ვეძახით. ლამაზი ქალივით ნაზია. ისეთივე მოფერება და მოვლა უნდა, როგორც ქალს. ამიტომ ადგილიდან შორს არ მიგვაქვს თვისებები რომ არ დაკარგოს.

ჟაკ მარტიე დაჯდა სკამზე და რქაწითელით სავსე დოქს შეხედა. უცებ შინაგანმა ხმამ დაიწყო ლაპარაკი – “მოგეწონე? ხედავ რა მაგარი ვარ! ჯერ რამდენიმე ჭიქა კიდე დალიე, მერე ნახავ მთვარეზე ოპერის მოსმენა რომ მოგინდება.” ჟაკმა მიმოიხედა, ვინმე ხომ არ საუბრობს ზურგს უკან ან გვერდითო, მაგრამ არა. ისევ შეხედა თიხის დოქს და ხმამ ისევ გააგრძელა – “რას მიყურებ! შენ ჯერ კიდევ არ იცი ვისთანა გაქვს საქმე. შენ ეს სირისტიანი ღვინოები ხომ არ გგონივარ გვერდზე რომ დამიწყეს. ღვინოს შუშაში რა უნდა, ხომ გაიგუდა. ის მიწაში უნდა იყოს, რადგან მიწიდან მოდის. როგორც თევზი ვერ გაძლებს დიდხანს წყლის გარეშე, ისე ღვინოც ვერ გაძლებს მიწის გარეშე. ხომ ხედავ მე მიწის ზევითა ვარ და მაინც მიწაში ვარ, მშობლიურ მიწაში, ამ სირისტიანებმა კი, რომელთაც გამაგრებისათვის, წყლად რომ არ იქცნენ, სპირტს უმატებენ, თვითონაც არ იციან ვის ნათითხნ ჭურჭელში ახსობენ. კარგი ეხლა, სადღეგრძელოს მოუსმინე და მერე გაავარძელოთ საუბარი.”

გაოცებულმა ჟაკმა თამადისკენ გადაიხედა, რომელიც მორიგი სადღეგრძელოს სათქმელად ემზადებოდა. თავისთვის ჩაილაპარაკა: “მართლა სამოთხეში ვართ, მიწიერ სამოთხეში. აქ ყველა და ყველაფერი ლაპარაკობს და თან რა აზრიანად.”

ამ დროს კი გიორგიმ მორიგი სადღეგრძელოს წარმოთქმა დაიწყო:

– ჩემო კეთილო ხალხო, ჩვენს დიდ პოეტს უთქვამს – “სამშობლო, როგორც უფალი ერთია ქვეყანაზედა.” ქართველი კაცი უფლის სადიდებლის შემდეგ სამშობლოს სადღეგრძელოს სვამდა. ეს ქვეყანა ხომ უფლის დედის, წმიდა მარიაამის წილხვედრია და სწორედ მისი დამსახურებაა, რომ საუკუნეების ქარცეცხლში გამოვლილები დღემდე სარწმუნოებით, ერთი და მამულით მოვედით:

“ქართლ-კახეთი იმერეთი,
გურია და სამეგრელო,
რაჭა, ლენხუმ-ჯავახეთი
და მესხეთი სასახელო.

ხევი, თუშ-ფშავ-ხევსურეთი
სვანეთი და აფხაზეთი,

ძველი ტაო, იმერ ხევი
საინგილო და ლაზეთი.

მთიულეთი საარაკო
და აჭარის ზღვა და მდელი,
ყველა ჩემი სამშობლოა
საყვარელი საქართველო!”

საქართველო და საფრანგეთი, მსოფლიოში უდიდესი და უძვირფასესი საქმის მკეთებელი ქვეყნებია. ღვინო ხომ ქრისტეს სისხლია. მაშ გაუმარჯოს ჩვენს სამშობლოს, ამჟამად ადგილის დედის თამადაობით! – დაამთავრა თვალზე ცრემლმორეულმა გიორგიმ სადღეგრძელო და თიხის ჯამში ჩამოსხმულ რქაწითელს დაეწაფა. დაცლილი ჯამი, მერიქიფის ხელით ჟაკს გაუგზავნა და თან გასძახა:

– ჟაკ შეუდგები ქრისტესა?

ფრანგს გადაუთარგმნეს თამადის ნათქვამი, მაგრამ გაკვირვებულმა ვერაფერი ვერ გაიგო. მხრები აიჩეჩა. გიორგიმ აუხსნა, რომ ძველ საქართველოში, სადღეგრძელოს ერთად მირთმევის მიზნით, თამადა ასე მიმართავდა თანამეინახეს.

– აბა, ალავერდი რაღაა? – იკითხა ქართულ სუფრაზე “გამოზრდილმა” ჟაკმა.

– დალიე რა, – მოესმა ჟაკს თიხის დოქიდან რქაწითელის ხმა, – თამადას ნუ მოაცდენ, მაგას მე აგიხსნი.

შინაგანი ხმის გაგონებაზე შემკრთალ ფრანგს ღვინის დასალევად მომზადებული პირი ღია დარჩა და შემკრთალმა მხერა დოქისკენ გააპარა.

– ხო, შენ გუუბნები! – არ ისვენებდა რქაწითელი, – დალიე და დაჯექი.

ჟაკმა ჩამოცალა ღვინით სავეს ფიალა, დაჯდა და თიხის დოქს მიაშტერდა.

– ჟაკ! – დაიწყო ღვინომ საუბარი, – ალავერდი რას ნიშნავს იცი?

მატიემ მხრები აიჩეჩა.

რქაწითელმა განაგრძო:

– ალაჰვერდ თურქული სიტყვაა და ღვთის ნაბოძებს ნიშნავს. მეტიწარა ქართველების შემოტანილია ეს სიტყვა, ვითომ თურქების პატივსაცემად, სინამდვილეში ისე ჩაჭედეს ქართულ სუფრაზე, რომ დღეს ყველა, დიდი თუ პატარა, ალავერდს გაიძახის. არადა ჩვენი წესი სადღეგრძელოს გადალოცვისა იყო “შეუდგეთ ქრისტესა”, რაც ღვინით, ანუ სიმბოლურად ქრისტეს სისხლით,

როგორც ბარძიმიტ, ერთმანეთთან დაკავშირებას ნიშნავდა, რაც ამყარებდა იმ აზრს, რომ ქართული სუფრა წირვის გაგრძელებაა. გაიგე ფრანგო!? ეს შენ უნდა იცოდეს, რადგან ღვინის ქვეყნიდან ხარ.

– უკაცრავად, – შეაწყვეტინა სიტყვა რქაწითელს ჟაკმა, – მაპატიეთ კადნიერებისთვის, სანამ კითხვას დაგისვამდეთ, იქნებ მიბრძანოთ როგორ მოგმართოდ, ღვინის დოქო? ასე!?!..

– რა დოქი, რის დოქი, მე რქაწითელი მქვია, დოქი ჩემი სახელია, ჩემი შესამოსელი. შენ ხომ არ დაითვერი ჟაკ? როგორ ხასიათზე დადგები მე რომ ასე მოგმართო: ბატონო ტანსაცმელო, ან მისიე შარვალ–კოსტუმო, ჰა!?

– კარგით, კარგით მისიე რქაწითელო, კიდევ ერთხელ ბოდიშს ვიხდი თქვენს წინაშე, – აკანკალებული ხმით განაგრძო საუბარი ჟაკმა, – იცით რაშია საქმე? ჩვენ როდესაც კახეთში წამოვედით, გზად რამდენიმე ისტორიული ძეგლი დაგვათვალიერებინეს, მათ შორის ულამაზესი და უმშვენიერესი ალავერდი. გამოდის რომ თურქების საპატივცემულოდ დაერქვა ამ ტაძარს სახელი თუ?...

– ეგა ჟაკ სხვა რამეა, – შეაწყვეტინა ფრანგს სიტყვა რქაწითელმა, – აი, ესეა ჩვენ სადაც ვიმყოფებით, ამ მთებს კავკასიონი ჰქვია. კავკასიონს, გომბორის ქედსა და გარე კახეთის ზეგანს შორის მდებარე ველს, დღეს ალაზნის ველი ეწოდება. ჩვენი დიდი მეცნიერის, ვახუშტი ბატონიშვილის ცნობით, ძველად თურმე ალონი ერქვა. “ველი ალონად წოდებული.” მდინარე ალაზნისაღ სხელი აქედან მიუღია. ვახუშტი წერდა: “ალაზნის დასავლეთით არს ალავერდი, კახეთის მთის კალთის ველსა ზედა ზღუდე – პალატებიანი, გუმბათიანი, რომელმან მოიღო სახელი ალონის გამო ალონგუერდი.” ესე იგი მაგ ადგილს ალონგუერდი ერქვა. არაბების და თურქების ხანგრძლივი ბატონობის დროს, ქართული ალონგუერდი თურქულ–არაბულმა სიტყვამ – ალავერდმა ჩაანაცვლა, რაც “ღვთის ნაბოძებთან” ერთად, ნაყოფიერებასთან და მოსავლიანობასთან იყო დაკავშირებული. ეს უკანასკნელი კი ალაზნის სანახებისთვის უცხო არ არის. ჟაკ გაიგევე?

ჟაკი განცვიფრებული შესცქეროდა გაუნძრევლად მდგარ თიხის დოქს და თან თვალს თამადისკენ გააპარებდა ხოლმე, რომელიც მორიგი სადღეგრძელოს წარმოსათქმელად ემზადებოდა.

– ბიჭო! თავი დაანებე მაგ კაცს, რა ყურები გამოუჭედე მაგ შენი დარიგებებით, – მოესმა ზურგს უკან რქაწითელს. მიიხედა და რას ხედავს, ქართული წესით დამზადებული ბოთლში ჩასხმული “ტიბაანი” ელაპარაკება. გაეცინა რქაწითელს და ღიმილით მიაძახა:

– წადი შე გაფილტრულო! კაცს რომ ძარღვებსა და ჯანს გამოაცლიან, ეს იგივეა, რომ დაასაჭურისონ. შენ ხმას ნუ იღებ. მიდი აგერ შენს უკან ბებერი ფრანგი ქალი ზის და იმას ელაპარაკე. შენ რა მოსატანი იყავი სუფრასთან.

“ტიბაანმა” ხმა ვერ ამოიღო. ან რა უნდა ეთქვა დასპირტულ–დასტერილებურ, ერთ დროს ღვინოდუფივლს.

ამასობაში თამადა ფეხზე წამოდგა და მორიგი სადღეგრძელოს წარმოთქმა დაიწყო:

– ქართული სუფრა, რომ კარგად წარიმართოს, აუცილებელია თავიდან სამი სადღეგრძელო შეესვათ. ეს არის უფლის სადიდებელი, სამშობლოს სადღეგრძელო და იმ გმირების მოსაგონარი, ვინც თავისი სიცოცხლე გასწირა ქვეყნის და ერის გადასარჩენად. პირველი ორი სადღეგრძელო ჩვენ მივირთვით. ახლა კი ის გმირები მოვიგონოთ, ვისი თავდადების სანაცვლოდ, ჩვენ ჩვენს სამშობლოში ვცხოვრობთ. გარეშე მტერთან ბრძოლა საქართველოში დღემდე გრძელდება და ამ მცირე ომებს ასობით ახალგაზრდა, საჯიშე ვაჟაკაყების სიცოცხლე შეეწირა. ასევე იყო საფრანგეთშიც. მარტო ახალგაზრდა ქალის, ჟანა დარკის გმირობა რად ღირს. გთხოვთ, ყველანი ფეხზე ავდგეთ და მივირთვათ ჩვენი გმირების შესანდობარი.

მაგიდის გარშემო სიჩუმე ჩამოვარდა. ყველამ ერთდროულად მიირთვა სასმისი და სუფრა ჩვეულ კალაპოტს დაუბრუნდა.

თამადამ ჭაშნაგირები და მერიქიფეხები იხმო და შესაბამისი დავალებები მისცა. მერიქიფეხები ფიალების შეესებას შეუდგნენ, ხოლო ჭაშნაგირები გარეთ გავიდნენ. თამადამ ფიალა აიღო ხელში და დინჯად დაიწყო მორიგი სადღეგრძელო:

– ქალბატონებო და ბატონებო, რაც ეხლა მე უნდა ვილაპარაკო, ჩვენი ქვეყნის ძირითად საქმიანობას და ამ საქმიანობის მამოძრავებელს – ვაზს შეეხება. ჩვენმა დიდმა წინაპარმა დიდი გარჯისა და ოფლის ფასად უპატრონა და გადმოგვიღოცა ქართველებს ვაზის უნიკალური ჯიშები: რქაწითელი, საფერავი, ოჯალეში, ალადასტური, ცოლიკაური, ციცქა, უსახელოური და ასე შემდეგ. მან დაგვიტოვა მართალი ღვინის დაყენების რეცეპტი. ჩვენი უპირველესი ტაძრის, სვეტიცხოვლის კედელზე მან გამოსახა “სიცოცხლის ხე”, რომელიც ვაზის მტევნებით შეამკო და ამით ვაზი და ღვინო სიცოცხლეს, გადარჩენას დაუკავშირა. მან შეიცნო, რომ ღვინო ქრისტეს სისხლის წინა სახეა. ის თვით უფალმა გამოარჩია, გააკეთილშობილა და გვიკურთხა, სულისა და ხორცის საკურნებლად დაგვიდგინა. ამიტომ ვაზი ჩვენი ერის სიმბოლოა, ქრისტეს სისხლი–მართმადიდებლობის ჭეშმარიტი გან-

მსაზღვრელი. მის გარეშე წარმოუდგენელია ჩვენი ქვეყანა. სანამ ვაზი და ღვინოა საქართველოში, ჩვენ არ გადავშენდებით.

თამადას სიტყვა ტაშის დაკვრამ შეაწვევტინა. ფრანგები განსაკუთრებული ემოციით შეხედნენ სადღეგრძელოს. გიორგიმ ყველას ანიშნა, რომ ჯერ სათქმელი არ დაემთავრებინა. სიჩუმემ დაისადგურა და თამადამ განაგრძო:

– ქართული ვაზის ამბავი საქართველოს უტყვი ისტორიაა. ქართველი ერის და ვაზის ბედის განუყოფლობა ისტორიამ დაადასტურა. მტერმა იცოდა, რომ ვაზის ამოძირკვით ჩვენს სულიერებას, ქართველობას ემუქრებოდა საფრთხე. ამიტომაც დაუნდობლად გვიჩეხავდა ვაზს, ვენახს ნავენახარად გვიქცევდნენ, ფუძეს გვიშლიდნენ. ქართველ კაცს საბედისწერო პირობებშიც კი, ბედის ანაბარა არასოდეს მიუტოვებია ვაზი. ომებით იავარქმნილი ამოისუნთქავდა თუ არა, ვაზის გაშენებას იწყებდა. საეკლესიო მამულებში ვაზი ყოველთვის იყო ერთ–ერთი უწმიდესი მცენარე. მეფე ღემეტრი პირველი ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილ საგალობელში წმიდა ქალწულს ვაზს ადარებს: “შენ ხარ ვენახი ახლად აყვავებული.” ჩვენმა სახელოვანმა მეცნიერმა ივანე ჯავახიშვილმა ვაზის 524 ჯიშის ნუსხა დაგვიტოვა. ხოლო მაქსიმე რამიშვილი კი ამბობდა: “თითოეული ქართული ვაზის ჯიში ისტორიული ძეგლია. რქაწითელის, საფერავის, თაკვეერის, ცოლიკაურის, ოჯალეშის, ჩხავერის, ალექსანდროულის და სხვათა შექმნაზე იმდენი შრომაა გაწეული, რამდენიც სვეტიცხოვლის, გელათის, გრემის, იყალთოს და სხვა ისტორიული ძეგლების მშენებლობაზე.” ამიტომაც ამბობდა წმიდა ილია მართალი: “ჩვენებური ღვინო მართალი ღვინოა... ჩვენს ღვინოში არ არის რა, გარდა ყურძნის წვენიცა.” სწორედ ასეთი ღვინო, დავით წინასწარმეტყველის თქმისა არ იყოს: “ახარებს გულსა კაცისასა.” მაშ გაუმარჯოს ყველაზე სათაყვანებელ მცენარეს ღვინოში სურგზე – ვაზს.

ისევ ტაშმა იგრიალა. ფრანგები, უკვე აწითლებული ღოყებით ვერ მალავდნენ კმაყოფილებას და აღტაცებას. ერთ–ერთმა სუფრის წევრმა, რომელიც საფრანგეთის მევენახეობის მხარედან იყო წამოიძახა:

– ერთი ჩვენებური ღვინოც გავსინჯოთ. მისი ექსპორტი საკმაოდ წარმატებულია მსოფლიო ბაზარზე.

იქვე მაგიდაზე მდგარ გაუხსნელ ფრანგულ ღვინოს მოჰკიდა ხელი და მისი გახსნა დაიწყო.

– ჰმ! – ჩაილაპარაკა თავისთვის რქაწითელმა, – მაგის გახსნას ჩვენი ადესა მოატანინონ. დაიწყო სიაფანდი ღვინოების შეჯიბრი. ჟაკ! მიდი უთხარი ადესა მოიტანეთ–თქო. შენ დაგიჯერებენ.

რქაწითელისაგან შეპარხოშებულმა მატყემ მართლა დაიძახა ხმამაღლა:

– ადესა გავსინჯოთ, ადესა.

თუმცა არ იცოდა რა ღვინოზე ლაპარაკობდა. ასე იცის რქაწითელმა.

ნოდარს ცოტა არ იყოს გაუკვირდა სტუმრის თხოვნა, მაგრამ არაფერი შეიმჩნია და ბიჭებს ანიშნა შემოეტანათ ღვინო.

რქაწითელმა გადაიხარხარა და როცა ადესა ღამაზი, გამჭირვალე შუშის დოქით წინ დაუდგეს ჟაკს, ამ უკანასკნელმა შეიცხადა:

– ეს მიწაში ანუ თიხის დოქში რატომ არ არის ჩასხმული?

– მაგას რა უნდა მიწაში, – გაცვინა რქაწითელს, – ყვავივით ხის წვეროშია გამოკიდებული. ტყუილად კი არ უმღერიან: “ხის წვეროში ჩიტი გჭამდა გიდლით ჩამოგიტანეო, რა ყოფილხარ ყურძნის წვენო მაინც ვერ გამიტანეო.” ეხლა აიღე ეგ შენი ფრანგული ღვინო და ადესის გვერდით დადგი, როგორც ჩვენში იტყვიან: “ფერი ფერსა მადლი ღმერთსაო.” რა მაგარი ღუეტი გამოუვათ. შენ კი, ჟაკ, ღვინოს ნუ აურევ, თორემ მე უცბათ ვიცი გაბრაზება, ადვილად გაგთიშავ და თამადის სადღეგრძელოების ჩაწერა და პურ–მარილი უკან დაგრჩება. სჯობს ცოტა დალიო და დრო გაატარო.

ჟაკმა ცივად გაუშვა გაშეშებული ხელი მშობლიური ღვინით სავსე დაბეჭდილ ბოთლს, მიუჩინა ადგილი ადესის გვერდით, მშვიდად დაეშვა სკამზე და მოემზადა მორიგი სადღეგრძელოს მოსასმენად, რომლის წარმოთქმასაც აპირებდა ფეხზე წამომდგარი თამადა.

– მაშ ასე, ჩემო კეთილო ადამიანებო, – დაიწყო გაღიმებულმა გიორგიმ და მარჯვენა ხელი, რომელზეც ღვინით სავსე ფიალა იწონებდა თავს, ზევით ასწია, – მე მინდა ამ ღამაზი ქართული სასმისით ჩვენი წინაპრების სადღეგრძელო შემოგთავაზოთ. დამეთანხმებით, განსაკუთრებით კი ჩვენი სტუმრები, როდესაც დაეხედავთ საქართველოს რუკას, გაცოცხლებს გაგვიეღვებს გონებაში აზრი, როგორ გაძლო ამ ქვეყანამ და როგორ გადარჩა. მართლაც რამდენადაც მშვენიერია საქართველო, იმდენად საბედისწერო ადგილზე დააგანა განგებამ, ორ ზღვას შუა, საქრისტიანო–სამუსლიმანო გზაგასაყარზე და იმპერიების გარემოცვაში. ამიტომაც არის ჩვენი ისტორია ქარცეცხლიანი. რომ არა ღმერთის მფარველობა, ჩვენი წინაპრების მარჯვენა, დღეს საქართველო აღარ იარსებებდა და აღარც შესანიშნავი პურ–ღვინო იქნებოდა თქვენი მასპინძელი. ქართული მისალმება გამარჯვება,

სიტყვა გამარჯვებისაგან წარმოსდგება, რაც უფლის გზით სიარულს ნიშნავს. ჩვენმა წინაპრებმა სახელოვნად განვლეს გზა ისტორიულ ქარტეხილებში და დღემდე ვცხოვრობთ ამ მადლიან მიწაზე. ისტორიულ აღმასვლაში თითოეული ჩვენთაგანის წინაპარს თავისი მოკრძალებული წვლილი აქვს შეტანილი. ამიტომ მე მინდა მათი შესანდობარი დავლიო და ვთხოვო მაღალ ღმერთს ნათელში ამყოფოს მათი სულები.

მამაკაცები ფეხზე წამოდგნენ და ყველამ ბოლომდე ჩამოცალა რქაწითელით სავსე ფიალა. ჟაკი, რომელიც ყველა სასმისს ბოლომდე მიირთმევდა და გაუთამამდა რქაწითელს, დაჯდომისას, რომ არა ნოდარის დახმარება, ასცდებოდა სკამს.

ჟაკ! – გაისმა რქაწითელის ხმა დოქიდან, – რამდენჯერ უნდა გაგაფრთხილო, თქვენი, ევროპელების სირისტიანი ღვინო არ გეკონოთ, თორემ თუ გადაჭარბებით მიირთვი ჩემი ნექტარი, ამ, თქვენგან სამოთხედ აღიარებული ადგილიდან უკუნეთ ჯოჯოხეთში მოხვდები.

ჟაკმა სახეზე მოისვა ორივე ხელი, სკამზე გასწორდა, თავი რქაწითელით სავსე დოქისაკენ დასწია და ხმდაბლა ჩაილაპარაკა:

– თქვენები რომ სვამენ. ისინი არ დათვრებიან?

– ბიჭო შენ ვინა ხარ!? – გაცინა რქაწითელს, – აბა შეხედე, ეგენი მხოლოდ ფიალებს ცლიან ბოლომდე, ჭიქაში კი ღვინოს ცოტას ასხამენ და მისი დალევის შემდეგ ბევრს ტოვებენ შიგნით. შენ კი ჭიქაშიც და ფიალაშიც გვალვა გააჩინე. რუსი რომ იყო არ გაგაფრთხილებდი. იმათ ხომ ღვინის ფასი არ იციან. შენ ხომ ფრანგი ხარ, თან წარმოშობით კავკასიელი, ღვინის ქვეყნიდან, ეს უნდა იცოდე. თქვენს ქვეყანაში ყლუპებით სვამთ ღვინოს, აქ რა მოგივიდა კაცო? სიდრი ხომ არა ვარ, რომ გამაფუჭო?

მარანში ზაქრო და ვანო შემოვიდნენ. ხელში მწვადით დახუნძლული შამფურები ეკავათ. ირგვლივ საამო სურნელი დატრიალდა. სუფრის წვერები გამოცოცხლდნენ. ფრანგებისთვის უცხო არ იყო შემწვარი ღორის ხორცი, მაგრამ წალამზე შემწვარმა მაინც თავისი გაიტანა და კიდევ ერთი საოცრებად მოეგლინა ისედაც განცვიფრებულ სტუმრებს.

– თუ გინდა რომ დიდხანს გაძლო სუფრასთან, მწვადი მიირთვი ჟაკ. – არ ისვენებდა რქაწითელი.

ჟაკმა გაითვალისწინა რქაწითელის შენიშვნა, გემრიელად მიირთვა მწვადი და ჭიქაც ისე შეავსო როგორც უთხრეს. შემდეგ მიუბრუნდა ნოდარს და ჰკითხა:

– მისიე ნოდარ, მაინტერესებს თქვენთან ღვინით რატომ არ ავსებენ პირამდე ჭიქებს და სადღეგრძელოს წარმოთქმის შემდეგ ბოლომდე რატომ არ ცლიან?

– ეს ტრადიცია სათავეს საუკუნეების სიღრმიდან იღებს, – უპასუხა ნოდარმა, – ქართველს მტერი მუდამ ჰყავდა და სიმციროს გამო ძირითადად თავდაცვა უხდებოდა.. ამიტომ მისთვის არც დათრობა შეიძლებოდა და არც გადაჭარბებული ფიზიკური შრომა. ის ყოველთვის ფხიზლად და ფიზიკურად მომზადებული უნდა ყოფილიყო, რომ მოულოდნელად მომხდურ მტერს დახვედროდა. ეს ჩვევა დღემდე მოგვცენს და ვცდილობთ, რომ ტრადიცია არ დავარდვიოთ.

ჟაკმა თავი გააქნია, წარმოიდგინა რომ ის მტერს არ უნდა დახვედროდა და როდესაც თამადამ სტუმრების სადღეგრძელო წარმოსთქვა, მან სამადლობელი ბოლომდე ჩამოცალა, ნელა დაეშვა სკამზე და ერთგვარ მოჯადოებულ სივრცეში გადაეშვა.

– გამოგვეცალა ხელიდან. – ჩაიბუტბუტა რქაწითელმა და დოქში შეჯანჯღარდა.

მაგიდიდან თავჩაქინდრული ჟაკი დაფრინავდა ხან საფრანგეთის და ხან საქართველოს თავზე. ბოლოს თავისი დიდი პაპა ფრანსუა გამოეცხადა. ჟაკს მასთან ახლოს უნდოდა მისვლა, მაგრამ რაღაც ძალა აჩერებდა. ბოლოს როგორც იქნა ისინი ერთმანეთის პირისპირ აღმოჩნდნენ.

ჟაკ! – მკაცრი ტონით მიმართა ფრანსუამ შეილიშვილს, – ხომ გაგაფრთხილეს, რომ საქართველოში სასმელს არ მიეძალოო. განა რადგან მეღვინე ხარ ღოთობა ხომ არ უნდა გაიხადო შენი ცხოვრების თანამგზავრად. რისთვის ჩახვედი საქართველოში თუ გახსოვს?

ჟაკმა მოიკრიბა ძალ–ღონე და თავაწეულმა უპასუხა:

– ღვინის წამოსაღებად.

– მერე ეძებ იმ ღვინოებს, რომლებიც ევროპაში უნდა გადმოტვირთო? ერთი მათგანი სწორედ ეგ არის რქაწითელი, რომლითაც შენ გამოთვერი. ხოლო მეორე ივრისპირეთშია. მას საფერავი ჰქვია. მისი ნერგი საქართველოში მცხოვრებმა გერმანელმა შვებებმა ჩემგან წაიღეს, თავად ჩოლოყაშვილთან ერთად შეაჯვარეს ადგილობრივ წითელი ვაზის ჯიშთან და მიიღეს უნიკალური საფერავი, რომელსაც ბადალი არა ჰყავს მსოფლიოში. აი, ეგ ღვინოები უნდა გამოავზავნო აქეთ.

– საფერავიც და რქაწითელიც ორივე უნიკალური ჯიშია, – უპასუხა ჟაკმა პაპას, – მაგრამ მათი ტრანსპორტირება არ შეიძლება, რადგან ისინი მიწაში ანუ ქვევრში იწურება და იქიდან ასევე მიწაში ანუ დოქში ჩამოისხმება და გადაადგილებას ვერ უძლებს. მაშინ, მაშინ, – დაიბნა ფრანგი, – მიწიანად უნდა წამოვიდო... საქართველოს არავინ გამომატანს საფრანგეთში...

– მის უდიდებულესობას, ქართულ ღვინოებს გაუმარჯოს! – თამადის წარმოთქმულმა სიტყვებმა გამოაფხიზლა ჟაკი, – საფერავისა და რქაწითელის თამადობით. რქაწითელი, ბატონებო, სუფრის მთავარსარდალია, ხოლო საფერავი – საბარძიმე, რომელიც ტაძრის საკურთხეველში სული წმიდის გადმოსვლის შემდეგ, ქრისტეს სისხლად გარდაიქმნება და აძლიერებს მორწმუნეებს. მაშ გაუმარჯოს მსოფლიოში ყველაზე უძვირფასეს სითხეს – ღვინოს საფერავისა და რქაწითელის თამადობით.

– გაიგე ჟაკ!? – შეეხმიანა ფრანგს დოქიდან რქაწითელი, – საქართველოდან ბერძნებმა ოქროს საწმისის გატანა კი შეძლეს, მაგრამ ღვინოს, ნაღდ ღვინოს ვერაფერს გაიტანს. ეს ჩვენი სიმდიდრე და სიამაყეა. თუ გინდათ აგერ გაფილტრულ ანუ ნაშუსგარეცხილ ღვინოებს გაატანთ რამდენიც გინდათ, ჩვენ კი ნურას უკაცრავად.

– კი, მაგრამ თქვენ რატომ არა? – არ ცხრებოდა ჟაკი.

– იმიტომ ჩემო კარგო, რომ უფლის მეორედ მოსვლა აქ, ღვთისმშობლის წილხვედრ ქვეყანაში, საქართველოში უნდა მოხდეს და ყველა, ცხონებისათვის ღირსი ადამიანი აქ უნდა ეზიაროს ქრისტეს სისხლს– ღვინოს. ამიტომ ჩვენ, მიწიდან შექმნილი სითხე ქართულ მიწაშივე უნდა ვინახებოდეთ, რათა ღირსეულად აღვასრულოთ ჩვენზე დაკისრებული ღვთიური მისია. ასე, რომ ზოგიერთებივით, მსოფლიოში სატანტალოდ არა გვცალია.

ჟაკი განცვიფრებული უყურებდა საფერავს, რქაწითელს, თანამეინახეთა გაბრწყინებულ სახეებს და მხოლოდ ახლა მიხვდა, თურმე რა შორს ყოფილა ჭეშმარიტებისაგან, რომ ეგროპა კი არ არის მსოფლიო ცივილიზაციის ცენტრი, არამედ ეს მიწა, რომელიც ღვთისმშობელმა თავის სავანედ გამოარჩია...

სოფელ იღბლიანს კი თავზე დასდგომოდა მთვარის ნათელი, რომელმაც ისტორიის კიდევ ერთი ფურცელი გადაშალა და სათუთად ჩაიკრა გულში.

სართიჭალა

2009 წელი.

„ ფარა რომ შემობრუნდება.. „

სახელმწიფოს მეთაურმა, როგორც იქნა, თავისი გაიტანა და ათას ცხრაას ოთხმოცდათხუთმეტი წლის ოცდაოთხ აგვისტოს, პარლამენტს, მსურვალე ტაშის გრიალში, მიაღებინა საქართველოს კონსტიტუცია ისეთი რედაქციით, როგორც თვითონ აწყობდა. ამ დოკუმენტით მან კიდევ უფრო დააჩქარა ომგამოვლილი, გავერანებული, გაპარტახებული და სიდატაკისაგან დაჩიავებული დედა ღვთისმშობლის წილხვედრი ქვეყნის უფსკრულში გადაჩეხვის პროცესი. საქართველოში დაიწყო ძალთა და გავლენათა სფეროების ხელახალი გადანაწილება. ახლადშექმნილმა მოქალაქეთა კავშირმა თავის რიგებში გააერთიანა კომუნისტების ძველი და ახალი თაობის წარმომადგენლები. ეროვნულ მოძრაობაში გადაბარებული სკამის მაძიებლები და მედროვეები. განსაკუთრებით აქტიურობდნენ კომკავშირელები, რომელებმაც ქვეყანაში წყობილების შეცვლის გამო, ვერ მოასწრეს ასპარეზზე გამოსვლა და თავი ვერ გამოიჩინეს, თავისი დიდი “მასწავლებელივით”, სამშობლოს ნგრევის საქმეში. რაც შეეხებოდა კომუნისტების სხვადასხვა ჯიშის და რჯულის აგენტურას, აგრეთვე ეგრეთწოდებულ დამსახურებულ “ნასედებს”, მოქალაქეთა კავშირის “მამების” მითითებით გააძლიერეს არსებული პოლიტიკური პარტიები და შექმნეს ახალიც, რომელიც შემდეგ მორჩილი ოპოზიციის როლს შეასრულებდა. ერთი სიტყვით, ამ მოძრაობისათვის შორიდან რომ შეგეხებათ, გაგახსენდებოდათ ცნობილი სიტყვები: “ფარა რომ შემობრუნდება, კოჭლი ცხვარი წინ მოექცევაო.”

ყველა ამ ზნედაცემულმა, ტვინდაკოჭლებულმა და ანტი-ეროვნულმა ძალებმა, საკუთარი მატერიალური უზრუნველყოფის და კეთილდღეობის სანაცვლოდ, ერთობლივად დაიწყეს სახელმწიფო მეთაურის ნათესაობის, მისი კლანის გაძლიერება.

ანტიქრისტეს უკვე ტახტს უმზადებდნენ ტაძარში დასაჯ-ლომად..

კიდევ ერთხელ დაიწყო საქართველოში უმეცრებისა და უზნეობის პერიოდი. ქვეყანა ახლადამღვრეულ ღვინოს დაემსგავსა, როდესაც ღეჭი ზედაპირზე ამოდის დამ ის დაწმინდავებას გარკვეული დრო სჭირდება. ისტორიისათვის ოცი და თუნდაც ორმოცდაათი წელიწადი არაფერია. ის მხოლოდ ზღვაში წვეთია.

სახელმწიფო მეთაურს რომ ჩამოეყალიბებინა თავისი, სახელმწიფოს მართვის კლანური სისტემა, ძალოვანი სტრუქტურების გაძლიერებასთან ერთად უნდა მოესპო ის ბიზნეს სტრუქტურები, რომლებმაც არეულობის დროს არ უღალატეს ქვეყნის ეკონომიკის ინტერესებს, თავიანთ ზურგზე გადაიტანეს სახელმწიფოს გადარჩენის სიძნელებები და ახლა ელოდნენ საქმიანობისათვის ნორმალურ გარემოს. სიკეთის მკეთებელი ბინესმენები უნდა აღგვიღიყვნენ პირისაგან მიწისა, რათა გაწმენდილიყო გზა საზღვარგარეთ მეოფი სახელმწიფო მეთაურის ხალხისათვის, რომლებმაც არეულობისა და ომის დროს, მისსივე ხელშეწყობით, ქვეყნიდან ყაჩაღური გზით გაიტაცეს ფული და სხვა სიმდიდრე და ახლა გაორმაგებული კაპიტალის დაბანდება სურდათ საქართველოში. აგრეთვე, უნდა გაწმენდილიყო ქვეყნის სამომხმარებლო ბაზარი უცხოური მდარე ხარისხის საქონლის შემოსატანად. ანუ ბაზრის გაყიდვაზე ცხადდებოდა ტენდერი. ვინც ამ საქმეს წინ აღუდგებოდა და ხელს შეუშლიდა ქვეყანაში სახელწიფოს პირველი პირის “ეკონომიკის” განვითარებას, რომლის საბოლოო მიზანი მასიური უმუშევრობა და სამშობლოს დაქცევა იყო, იგი განადგურდებოდა. უკეთეს შემთხვევაში დატოვებდა ქვეყანას. ეს პროცესი შენდებულად ორი წელია მიმდინარეობდა, ახლა კი დაიწყო ღია დაპირისპირება სადი, პატრიოტული და მამულიშვილური აზროვნების საბოლოო განადგურებისათვის.

ანტიქრისტე თავისი მოციქულებით ნიღაბ ჩამოხსნილი დაიძრა ტაძრისაკენ.

ბაქარ სავანელი ბიზნესმენთა იმ კატეგორიას განეკუთნებოდა, რომლებმაც საკუთარი საქმიანობიდან მიღებული მოგება, მცირე გამონაკლისის გარდა, ქვეყნის გადარჩენასა და კეთილდღეობისაკენ მიმართეს. ბაქარის ფირმას მარტო აფხაზეთის ომში ერთ მილიონამდე დოლარის ღირებულების იარაღი და სურსათი ქონდა გაგზავნილი. თუმცა ყოველივე ამან მიაღწია თუ არა აფხაზეთამდე, ეს ჯერ კიდევ საკითხავია. ქველმოქმედების დიდი ნაწილი მიმართული იყო სხვადასხვა სახელმწიფო საქმიანობის აღორძინებისაკენ. ბაქარის ფირმას მოსახლეობის დახმარებისათვის ცალკე ფონდი ჰქონდა. ასეთი და მრავალი სხვა კეთილი საქმიანობისათვის სავანელი შავ სიაში იყო შეყვანილი.

გვიანი შემოდგომის ერთ მშვენიერ თბილისურ დილას ბაქარი ჩვეულებისამებრ ოფისში მივიდა. მდივანს მიესალმა და სთხოვა:

– არავინ შემაწუხოს, ბევრი საქმე მაქვს.

საქმე მართლაც ბევრი ჰქონდა. სულ რამდენიმე დღის წინ ხელშეკრულებების პირობები გამოუგზავნეს ევროპისა და აზიის ორგანიზაციებმა. პასუხი დროულად უნდა გაეცა. კაბინეტში შესვლისთანავე ფანჯრის შტორები სანახევროდ ჩამოსწია, დაჯდა სამუშაო მაგიდასთან და ქაღალდებში ჩაეფლო. მდივნის სატელეფონო ზარმა შეაწყვეტინა წერა:

– ბატონო ბაქარ, ყავას ხომ არ მიირთმევთ?

– კარგი იქნება, – თან დააყოლა, – არავინ შემოვიდეს, არ მცალია.

მისაღებში უამრავ ხალხს მოეყარა თავი. რა თქმა უნდა ყველა სათხოვნელად იყო მისული.

ბაქარმა საათს დახედა. ოფისში შემოსვლიდან ოთხ საათს უცებ გაერბინა. მდივანმა ყავა შემოუტანა.

– ბევრი ხალხია? – ჰკითხა ბაქარმა მომხიბლავ ქალიშვილს.

– დიახ, ბატონო ბაქარ.

– ჩემს მაგიერ ყველას ბოდიში მოუხადე. ნახევარ საათში დავიწყებ მიღებას.

მდივანი გავიდა კაბინეტიდან და ფრთხილად მიიხურა კარი.

ბაქარმა ყავა მოსვა და მიმოიხედა. “ეს შტორები მაინც ავწიო, რას ვაბნელებ ამ ოთახს. სიბნელე ქვეყანაში არ გვეყოფა. აღმოსავლეთიდან ამოსული მზე არ ჰყოფნიდა, ჩრდილოეთიდანაც ამოიყვანა. ახლა კი სულ ჩავვაბნელა” – ფიქრობდა ბაქარი იმ გაუსაძლის მდგომარეობაზე, რომელიც ქვეყანაში იყო შექმნილი და თან ფანჯარაზე ჩამოშვებულ შტორს ზევით სწევდა. უცებ საშინელი ხმაური გაისმა, ფანჯრის მინები მთლიანად ჩამოიმსხვრა და მაგიდაზე მდგარი ყავის ფინჯანიდან მხოლოდ სველი წერტილი დარჩა.

ბაქარს ესროლეს. აშკარა იყო, რომ გასროლა მისი ოფისის მოპირდაპირედ მდგარი კორპუსიდან მოხდა. ყველაფერი ისე უცებ განვითარდა, რომ ბაქარი, რომელსაც გონება ერთი წამითაც არ დაუკარგავს, როგორ აღმოჩნდა სამუშაო მაგიდის გვერზე მდგარი სამეულის დივანზე, თვითონაც ვერ მიხვდა. მდივანთან ერთად, მისაღებში მყოფი ყველა ადამიანი ბაქარის კაბინეტში შემოვარდა. ყველა გაოგნებული იყო. ტყვია საწერი მაგიდის იმ ადგილს იყო ჩაჭედილი, სადაც ყავის ფინჯანი იდგა.

სავანელი გადარჩა, თან ისე, რომ ერთი ნაკაწრიც არ აღმოაჩნდა.

“უფალმა გადამარჩინა”, – გაიფიქრა ბაქარმა, – “დიდება ღმერთო შენს სახელს”.

ოფისის დაცვამ პოლიცია გამოიძახა. ყველა ფორმალობის დამთავრების შემდეგ ბაქარი სახლში წავიდა. საბედნიეროდ, არავინ დახვდა, თორემ მისი შეშლილი სახის დანახვაზე ატყდებოდა წივილი–კივილი. შესვლისთანავე აიღო ტელეფონის ყურმილი და თავის მეგობარს ბათუ გაჩეხილაძეს დაურეკა:

– ნიკალაევინ! ცხელი თონის პურზე და გულის ყველზე რას იტყობი? ზედ მწვადიც და წითელი ღვინოც რომ დავაყოლოთ?

– ვაჰ! კაი რამეა ტო. – გაეხარდა ბათუს, – მერე სად არის რო?

– შენი მანქანით გამომიარე, ჩემით არ მინდა წასვლა, სოფელში ჩავიდეთ და ცოტა გავეთიშოთ ამ ცხოვრებას.

ბაქარმა ბათუს გზაში ყველაფერი მოუყვა, თან სთხოვა არავისთან ეთქვა მომხდარის შესახებ.

– დღეს ჩემები აპირებდნენ თბილისში ჩამოსვლას, – უთხრა ბაქარმა ბათუს, – იმიტომ ვჩქარობ, რომ ჩავასწრო. სოფელში შუქი არ არის და ტელევიზორსაც ვერ უყურებენ. ხომ იცი ამ ამბავს საინფორმაციო საშუალებებით გააშუქებენ და არ მინდა ცოლ–შვილს გული ვატკინო. მერე კი გაიგებენ, მაგრამ ამჯერად ასე სჯობს.

– რაზეა ლაპარაკი ბაქარ, ძმაო, – თქვა ბათუმ, მანქანას სინქარე გამოუცვალა და გააქროლა, – სწორი გადაწყვეტილება მიგიღია. წამოდი დროზე ჩავიდეთ, თქვენებმა არ გამოგვასწრონ. მეც არ გამიკვირდა თავისი მანქანით რატომ არ წამოვიდა–მეთქი. იმ შენი ენაჭარტალა მძღოლის პირში ხომ არაფერი ჩერდება. ვაჰ! რა გადარჩი ტო? ამათი დედაც... გაუკეთე შენ ამ მთავრობას სიკეთე... ფრთხილად უნდა ვიყოთ ტო.

– ვინც რაიმე სიკეთე გააკეთა ქვეყნისთვის ყველას ხოცავენ, – ჩაილაპარაკა ბაქარმა, – თუ სიკვდილი არ გინდა უნდა გაასწრო. სად წავიდე ტო? არ მინდა სხვა ქვეყანაში ცხოვრება!... განსაკუთრებით ტერაქტის შემდეგ გააქტიურდნენ.

– ეგ ტერაქტიც თვითონ გაითამაშეს, რომ სიტუაცია სათავესოდ გამოეყენებინათ და გაუმართლათ.

– ჯანდაბამდე გზა ჰქონიათ. სადაც წერილია იქ გაწედეს, – თქვა ბაქარმა და სავარძელზე გასწორდა, – ჩვენ თავს მივხედოთ, დღეს უნდა დავთვრე.

– მაიცა ტო, რა დროს ეგ არის ამ ცხელ გულზე. ჩვენმა პურ–მარილმა დღეს ჩაილურის წყალი დალია.

– არაფერიც, – გაეცინა ბაქარს,– ეგ მაშინ დალევდა თუ ჩაილურს გავივლიდით, ჩვენ კი უკვე მოვედით.

საუბარში გართულები ისე მოუახლოვდნენ სოფელს, რომ მხოლოდ სოფლის აღმნიშვნელი ტრაფარეტის დანახვის შემდეგ მიმოიხედეს ირგვლივ. გვიანი შემოდგომის თბილი დღე იდგა. ეს ის პერიოდია, როდესაც მზე ნელა–ნელა კარგავს სითბოს და დღის განმავლობაში მხოლოდ სამი–ოთხი საათი თუ შეიძლება მზეზე გათბობა. ბაქარი და ბათუ ამ დროს შემოვიდნენ სოფელში. მაცხოვრებელნი გარეთ იყვნენ გამოსულნი და მზეს ეფიცებოდნენ. მოსავალი უკვე აედოთ. ახლად მოჭრილი ჩალა მოსახლეობას ეზოების წინ დაეხევაებინა და ნელა–ნელა, ტაატით ეხიდებოდნენ სათივრებში. ზოგი შეშის ჭრით იყო გართული. ხალხი გამოსახამთრებლად ემზადებოდა. ბაქარი ხელის აწევით ესალმებოდა თანასოფლელებს.

– სად წავიდეთ? – დაარღვია სიჩუმე ბათუმ.

– ჩემს სიმაძრთან. – უპასუხა ბაქარმა. – კარგი საფერავი დაუდგა. პურსაც გამოგვიცხოვენ და სიდედრი დედალასაც დამიკლავს. ხომ იცი ჩემთვის არაფერს იშურებს.

– ჰოო, მაგარი ქალია ქალბატონი ელენე, – დაადასტურა ბათუმ, რომელიც ბაქარის სიდედრ–სიმაძრს კარგად იცნობდა, – შენ მართლა მაგრად უყვარხარ. თან ძალიან ემოციური ქალია.

– საერთოდ, ჩემი დაკვირვებიდან გამომდინარე, სიდედრთა უმრავლესობა ემოციური ქალბატონები არიან, – თქვა ბაქარმა და მომხდარის შემდეგ პირველად გაეღიმა, – ხომ იცი რატომაც. არ გჭირდება შენ ამის ახსნა. ჩემი სიდედრი რომ შესანიშნავი აღამიანია, ამაში გეთანხმები. მერე იცი ეგ ვისი დამსახურებაა?

– ვისი?

– ჩემი სიმაძრის, – ამაყად წარმოთქვა ბაქარმა, რომელსაც სიმაძრი ძალიან უყვარდა, – მან მთელი თავისი ცხოვრება შრომაში და კაცურკაცობაში გალია, იმიტომაც მიყვარს მაგასთან პურ–მარილი, რადგან მის მიერ მოწვდილი ლუკმა ალალ–მართალი შრომით არის მოწეული.

ამასობაში ბაქარის სიმამრის კარ-მიდამოსაც მიაღწენ. მწვანეში ჩაფლული პატარა სახლი და ეზო დანახვისთანავე კარგ ხასიათზე მოიყვანდა ადამიანს. მოხუცი ცოლ-ქმარი ქალბატონი ელენე და ბატონი ვარლამი ეზოში ფუსფუსებდნენ. რა არ ჰქონდათ იქ: საქათმე – უამრავი დედალ-ვარიათი, ბოსელი – კარგად მოვლილი მეწველი პროხებით და დასაკლავად გამზადებული მოზერებით, საღორე – საშობაოდ, გასასუქებლად დაყენებული ღორებით, სასიმინდე, სათიფე და კიდევ ათასნაირი სათავესო, რომელიც სოფლად გლეხი კაცის ყოფა-ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია. მთავარი კი მარანი იყო, ღვინით სავსე ქვევრებით და ბოცებით, ჭერზე ჩამოკიდებული ხახვისა და ნივრის გალებით, თაროებზე ჩამწკრივებული ათსნაირი დაკონსერვებული პროდუქტებით და მრავალი და მრავალი სხვა. მარნის გვერდით კოხტად მოეწყოთ თონე, სადაც საგულდაგულოდ ჩალაგებული ფინჩისათვის ცეცხლი წაეკიდებინათ. ცეცხლი საამურად ბრიალებდა და ხმელ ფინჩს სასიამოვნო ტკაცატკუცი გაჰქონდა.

– გამარჯობათ უფროსებო! – ჯერ კიდევ მანქანიდან გადასძახა ბათუმ მასპინძლებს. შემდეგ გადმოვიდა, ორივეს გადაეხვია, აკოცა და ხმამაღლა გააგრძელა, – ჩვენ გულში იჯექით კაცო, კაკრაზ ცხელი პურის საჭმელად ჩამომიყვანა ბაქარმა.

– ჰოდა ძალიანაც კარგად უქნია ბაქარს, – შეაგება სიტყვა სავანელის სიმამრმა ვარლამმა სტუმარს, – მაგას მამამისივით განვითარებული ყნოსვა აქ, თანაც გუმანითა გრძნობს სად იშლება პურ-მარილი და გულიც იქით მიუწევს. აბა, თქვენს მოსვლას გაუმარჯოს, ჩვენ აქ დახვედრასა.

– აბა სიმამრო გულის ყველი გააქ? – თქვა ბაქარმა და გადაეხვია ვარლამს.

– გულისაცა მაქ და საქონლისაც, თქვენ ოღონდ მოითხოვეთ.

– ჰოდა ბათუს ვენაცვალე, აგეწყობია საქმე. წამოდი, სანამ თონე გახურდება, სამწვადე ვიყიდოთ.

ამ დროს სახლიდან ბაქარის მეუღლე გამოვიდა:

– ოჰ! გამარჯობათ! ჩვენ ახლა ვაპირებდით თბილისში წამოსვლას. რა კარგია მანქანით წავალთ.

ბაქარმა გადახედა ბათუს. ორივენი ჩახსდნენ მანქანაში და წავიდნენ სამწვადის საყიდლად.

– ბათუ, მოგიწევს დალევა, – უთხრა ბაქარმა, – დღეს ჩვენი თბილისში წასლა არ შეიძლება.

– ვაჰ! რა ჯიგარი ხარ ძმაო! – იყვირა განჩივლიანად, – ვინ უკდენი გრიალი გვაქ?

– რას იზამ. ზოგჯერ ასეა საჭირო. ჩემი ცოლი ხომ იცი რა ფრთხილია. ნასვამს რომ დაგინახავს, თბილისში წასვლაზე ხელებს გაასავსავებს.

სანამ ბათუ და ბაქარი სამწვადის მოსატანად იყვნენ წასულნი, ქალბატონ ელენეს დედალი დაეკლა და უკვე ხარშავდა. ბაქარმა თონის გვერდზე მაგიდა დადგა. იქვე ახლად მოჭრილი ხის კუნძები მიაჩოჩა, რომელიც შესანიშნავად გასწვება სკამების მაგივრობას. მაგიდას თეთრი სუფრა გადააფარეს, ზედ ცელოფანის სუფრა დაადეს, რომ წითელ ღვინოს არ დაეღაქავებინა. სუფრის გაშლა კაცებმა დაიწყეს, რადგან ქალბატონი ელენე და ბაქარის მეუღლე ცომის დაგუნდავებით იყვნენ დაკავებულნი. თან სტუმრებს ბოდიშს უხდიდნენ, “როგორ გამუშავებთო”. ბათუ და ბაქარი მათ საუბარს ყურადღებას არ აქცევდნენ, რადგან თავად შესანიშნავ გურმანებს, სუფრის გაშლა დიდ სიამოვნებას ანიჭებდა. საერთოდ, ასეთი სახელდახელო პურ–მარილის გაშლა მამაკაცებს უკეთესად გამოსდით ხოლმე.

ვარლამმა მარნიდან დოქებში ჩამოსხმული საფერავი გამოიტანა და მაგიდაზე დადგა. ბაქარმა თეფშებზე ლამაზად დაწყობილი კომბოსტოსა და პომიდვრის მწნილი მიუმატა სუფრას. ბათუმ მადისადმიძვრელად დაჭრილი გუდის ყველი დაამატა. იქვე, ახლადამოყვანილი ჭყინტი ყველიც “გაჩინეს”. სამწვადეც უცებ დაჭრა ბაქარმა, ბათუმ შამფურებზე აასხა, ვარლამმა კი ახლად განელეებულ წამლის ნაკვერჩხალზე დააწყო. დედალიც ამოიღეს ქვაბიდან და ნიორწყალიც მოუმარჯვეს.

– დედალი სიძეს დაატრევინეთ, წესი ეგეთია, – დაიძახა სიდედრმა სიდედრულად და პირველი ლავაში ჩააკრა თონეში.

– თავი დამანებეთ თუ ძმა ხარ, არ ვიცი ქათმის დაჭრა, ვეღარ გაიგეთ!!! – ხელი აიქნია ბაქარმა და იქვე მაყალზე ხორციტ დახუნძლული შამფურები გადაატრიალა.

ამასობაში ბათუმ ჭიქებში საფერავი ჩამოასხა. ისეთი მუქი წითელი იყო და თან ისეთი ქაფი მოიყენა ზედაპირზე, რომ მაძღარ კაცსაც კი სიამოვნების ჟრუანტელი დაუვლიდა ტანში. ბაქარმა შამფურებიდან ჯამში ჩაყრილ მწვადს მრგვალად დაჭრილი ხახვი მოაყარა და მეორე ჯამი ზევიდან დაახურა. კარგა ხანს ატრიალა ჯამები, რათა ხახვის გემო ხორცში გამჯღარიყო. მერე დადგა მაგიდაზე და სახურავი ახადა. მწვადით

სავსე ჯამის დადგმა და სუფრაზე თონიდან ამოღებული ლავაშის დადება ერთდროულად მოხდა.

– ვახ! შენ გენაცვალე! – შესძახა სიამოვნებისაგან აღტაცებულმა სავანელმა, – ექვსიანზე ტუხივით არ დაეცა ეს ბემურაზი. აჰ! ბათუს ვენაცვალე, ეგ არის და იელოვლების ვზლიოტნაია პალასა!

– რაა? – თვალები გაუფართოვდა გაჩქილადეს და შესაჭმელად გამზადებული მწვადის ნაჭერი ხელში გაუშეშდა, – რა ვზლიოტნაია პალასა, რის პალასა, რაო?

– რა ავერ გაიგე ტო?! – გაელიმა ბაქარს, – ამას წინათ იალოვლები გორის ციხიდან არ გაფრინდნენ? ჰოდა “ეგ არის და გორის ციხე” თანამედროვე იელოვურს ენაზე ასე ითარგმნება.

ბათუს პურიც, ყველიც და მწვადიც ერთად გაუვარდა ხელიდან და კინაღამ პირში ჩადებული ლუკმაც ყელში გაეჩხირა. მერე სიცილი აუტყდა და ძელივს გააჩერეს.

– ეგ საიდანღა მოიფიქრე, ვინა ხარ შენ ტო? არ გაგიგონ, თორემ გაგლახავენ იელოვლები. – სიცილისგან თავს ვეღარ იკავებდა ბათუ.

– ჩუმაღ იყავით! – დატუქსა სტუმრები ქალბატონმა ელენემ, – ჩვენს მეზობლად ჩასახლებული ორი ოჯახი იალოვლები გახდნენ და არ ეწყინოთ შვილო.

– აგაშენა ღმერთმა! – შესძახა ბაქარმა, – კაკრაზ! მაგათ კიდევ ვზლიონაია პალასას გომბორის ქედზე გავუკეთებთ და იქიდან პირდაპირ დავით გარეჯისაკენ გავაფრენთ. მონასტერთან პასადკას რომ გააკეთებნ, იქ ჩვენი ბერები ჭკუაზე მოიყვანენ და ისევ ქრისტიანობაზე მოექცევიან. ეგრე არ არის ძმებო?

გომბორიდან დავით გარეჯშიო, ახლა ამ სიტყვების გაგონებაზე ჩაბუირდა ბათუ და ძლივს მოასულიერეს. ცოტა სული რომ მოითქვა, ბაქარს სიცილისაგან თვალცრემლიანმა გადახედა და უთხრა:

– კარგი რა შე ჩემა, ღმერთი არა გწამს? ერთი ლუკმა მაინც შემაჭამე, დავიხრჩე კაცი.

– კარგი, კარგი, ახლა სერიოზულად ვისაუბროთ, – დინჯად წარმოსთქვა ბაქარმა, საფერავით სავსე, ქაფმოდებული ჭიქა ასწია და განაგრძო, – ამ სადღეგრძელოთი უფალი ვადიდოთ და ვთქვათ ისე როგორც დაწერილია: “დიდება მალალთა შინა ღმერთსა, ქვეყანასა ზედა მშვიდობა და კაცთა შორის სათნოება.”

– ამინ! – ერთხმად წარმოთქვეს თანამეინახეებმა და ისე გამოცაღეს ჭიქები, თითქოს რამდენიმე დღის მწყურვალეები ყოფილიყვნენ.

– მართლა კარგი ღვინო გქონია ბატონო ვარლამ, – შეაქო ოჯახის უფროსი ბათუმ და პატივისცემის ნიშნად შუბლზე აკოცა.

– გვალვიანი ზაფხული იყო და ყურძენი ტკბილი გამოვიდა. მართალია ცოტაა, მაგრამ მართლა კარგი ღვინო დადგა, – სიამაყით თქვა ვარლამმა და თან დააყოლა, – ღმერთმა შეგარგოთ.

სადღეგრძელოს სადღეგრძელო მოსდევდა და ჭიქა ჭიქაზე იცლებოდა...

კახეთში თონესთან პურის ჭამა და ქეიფი დიდად არ ჩამოუვარდება ორ ძირითად კახურ დღესასწაულს – ღორის დაკვლასა და “ზაოტობას”. თანაც ერთზეც და მეორეზეც თუ შეგიძლია ნებისმიერი სასმელი დალიო, თონესთან მხოლოდ წითელი ღვინო ისმება კარგად, რადგან ცხელ პურზე, გუდის ყველზე და მწვადზე, საფერავი მაღამოსავით ედება ორგანისმს და დედის რძესავით ერგება ადამიანს. ამ თემაზე საუბრობდნენ თონესთან შეკრებილი მოქეიფენი, როდესაც მათ სუფრასთან ვარლამის ორი მეზობელი შემოემატათ, ერთი–იმერელი, მეორე–კახელი. იმერელმა არაყი მოითხოვა, ცოტა აცივდა და გამახურებლს. კახელმა, რომელსაც უკვე მოესწრო საფერავით სავსე ჭიქის ხელში აღება, გაკვირვებულმა შეხედა იმერელ მეზობელს და უსაყვედურა:

– რას ამობ ო? მამალი ვირი და მაკე!? საფერავი სუფრაზე გედგვი და არაყსა სომდე!? შენა სახლიდან რომ გამოხველ თავი კედელ ხო არ მიარტყი ო!?

– ხო,ხო,ხო,დეიწყო ახლა ვირებზე და კედლებზე ლაპარაკი, – აწიწმატდა იმერელი, – რა გესმის შენ პურ–მარილის.

ბაქარმა იცოდა ამათი საუბარი თუ გაგრძელდებოდა, ერთმანეთს არ დაუთმობდნენ და სიტუაციის განმუხტვის მიზნით, ვედრო გადმოაბრუნა და შემოჰქრა ხელები:

– აბა ბიჭებო, შალახო და ჩქარი ტაში! შენ დაუკა!

თითქოს ამას ელოდნენო, აწრიალდნენ საფერავისა და თონის აღმურისაგან შეწითლებული მოქეიფენი. ყველამ ერთად დაიწყო როკვა, იცოდა თუ არ იცოდა ცეკვა. კარგად შეზარხოშებულმა ბათუმ თავისი ჩვეული იღეთების ჩატარება დაიწყო. გასწორდა. თავზე შემოიდგა ღვინით სავსე ბოთლი, ნელი მოძრაობით და მიხვრა–მოხვრით დაიწყო ბაღდადურის ცეკვა. ფხიზელი ბოთლს თავზე ვერ იხერებდა, ხოლო მთვრალს ეს კარგად გამოსდიოდა.

სანამ მოქეიფენი ცეკვაში თავის ოსტატობას აჩვენებდნენ, ვარლამმა თონეში მიმქრალი ნეკერჩხალი გადაქექა, შიგ მოზრდილი გოგრა ჩადო და ნაკვერჩხალი ისევ მიაყარა, თან დააყოლა:

– თონეში შემწვარი გოგრა, უზმოზე, მალამოსავით ედება ნაბახუსევ ორგანისმს.

ბათუმ ცეკვა დაამთავრა, ბოთლი ჩამოიღო თავიდან, ღვინო ჭიქაში ჩამოასხა და ხმამაღლა წარმოთქვა:

– ამ ჭიქით ბიჭებო ბაქარს გაუმარჯოს! ამდენ ქარ–ცეცხლში გამოიარა და ისევ ვაჟაკაცურად უმკლავდება წუთისოფელს.

ბაქარმა ბათუს თვალებში შეხედა, თითქოს ეუბნებოდა არაფერი წამოგცდესო. მართლაც ყველაფერი მშვიდობიანად დამთავრდა. ბათუ მიუახლოვდა ბაქარს, ჩვეულებისამებრ შუბლზე აკოცა და ყურში ჩასწურჩულა:

– ხომ იცი ძმაო, რომ მე არაფერი წამომცდება. მთავარია შენ არ ინერვიულო. აბა, მოდი ვახტანგური დავლიოთ მე და შენ.

დადიეს ვახტანგური, წესისამებრ სამჯერ აკოცეს ერთმანეთს. ბაქარს უცებ თავბრუ დაეხვა. ბათუ მიხვდა, რომ ნერვიულობისაგან მიღებულმა ტრამვებმა თავისი გაიტანა. ბაქარი საწოლამდე მიიყვანა. სანამ კარგად არ ჩაეძინა, არ მოსცილებია. მერე ისევ ეზოში გავიდა. შუაღამემდე თონის გვერდზე ტაშგანდური არ გაჩერებულა.

დილით ბაქარი თავის ტკივილმა გააღვიძა. გუშინდელი სტრესისაგან ჯერ გამოსული არ იყო. ადგა. ეზოში გავიდა და თითქმის ერთი საათი იარა, იქნებ სუფთა ჰაერზე გასეირნებამ მიშველოსო, მაგრამ უშედეგოდ. მიხვდა, რომ მოულოდნელი სროლისაგან მიღებული ტკივილი მოურჩენელ იარად დარჩენოდა ხორცშიც და რაც მთავარია სულში.

საქართველოში დაიწყო უზნეთა და უმეცართა როკვაი საშინელი. მეოცე საუკუნის მიწურულს ღვთისმშობლის წილხვედრ ქვეყანაში ქართული ჯიშ–ჯილაგის ამონაშთვა იწყებოდა.

სართიჭალა

2009 წელი.

სარჩევი:

1. მისი უდიდებულესობა ქართული ღვინო3
2. “ფარა რომ შემობრუნდება...”18